

og tjenlige — men ved Siden heraf har Lovforslaget bibeholdt Bestemmelser om Leirpøvelser. Dette kan jo være meget godt, men jeg tror ikke, det er saa fuldkommen økonomisk. Jeg skal ikke tillade mig nogen bestemt afgjørende Mening om Sagen; men jeg tør dog udtale, at set fra den økonomiske Side, er den ikke heldig, og jeg vilde derfor finde det meget heldigere, om man kunde indskrænke sig til Rantonnementspøvelserne og derved spare alle de Udgifter, som kræves til Leirplads og til det ikke lidet betydelige Leirmateriel. Det vilde vist bedst svare til vores Forhold, navnlig i økonomisk Henseende, men det er iverigt et Spørgsmaal, som maasse ligger lidt for højt for mig, og jeg skal derfor heller ikke videre udtale mig derom, idet jeg haaber, at Opmærksomheden vil være tilstrækkelig henledt paa dette Punkt. — Maatte det nu være mig tilladt et lille Dieblit at være Bornholmer. Bornholms Væbning er ikke nævnt med et eneste Ord i det foreliggende Lovforslag, og jeg tror heller ikke i de Bemærkninger, der ledsage det. (Th. Nielsen: Det er en Feil.) Ja, jeg synes ogsaa det er en Feil, og det er berom, at jeg vil tillade mig at udtale et Par Ord. Jeg tror ikke, at Udelælsen beror paa nogen Forglemmelse, thi ogsaa den forrige høitærede Krigsminister havde udeladt denne Hærafdeling i sit Hærløvsforslag. Det er mig forsaavidt aldeles ikke overraskende; men jeg tør maasse sige, at jeg finder det fra mit Standpunkt kjedeligt. General Naasløff optog i sin Tid i sit Hærløvsforslag Bornholms Væbning og gav den Plads og Skikkelse der, og det høitagtede Folkething gav sin Tilslutning dertil. Saaledes have vi da faaet denne Væbning; men nu synes jeg, som sagt, at det er kjedeligt, at den allerede skal være dødsdømt saa hurtigt. Denne Væbning er jo ikke engang bleven fuldvoren. Hvis den var gammel eller foreldet, saa kunde jeg maasse finde, at der var større Grund til dens Afskaffelse, men det er jo ingenlunde Tilfældet. Hvad jeg sigter til med min Ytring om, at Væbningen ikke engang er fuldvoren, skal jeg tillade mig nærmere at forklare. Det vil jo erindres, at der ved en Lov, som er yngre end Hærløven, blev bevilget Penge, for at Artilleriet og Artilleriet kunde komme tilhæst. Det er nu første Gang iaar, at der paa Budgettet forlanges en Bevilling hertil, og nu forekommer det mig, at det kunde være ganske arvtigt at erfare, hvorledes det vilde tage sig ud hjemme paa Bornholm, naar disse Vaabenarter kom tilhæst. Noget, som hidtil ikke har været muligt paa Grund af, at den nævnte Lov ikke tidligere er bleven benyttet. Det er ganske vist, at Bornholms Væbning, hvad Tjenestehyrdens angaar, har en Lempelse, vel ikke nogen stor Lempelse, men dog nogen, og saaledes er man ogsaa tilbøielig til at opfatte dette Forhold paa Bornholm. Det ligger jo nemlig deri, at Bornholmerne kunne komme hjem efter to Mars Tjenestetid i Linien, hvorved

der naturligvis forvoldes mindre Afbræk i de borgerlige Samfundsforhold navnlig for en saa afides liggende Landsdel som Bornholm, og jeg mener derfor, at man ikke kan undre sig over, at Bornholmerne gjerne ville have Lov til at beholde en saadan lille Lempelse. Jeg tror nu ogsaa, at man ikke paa nogen Maade kan gennemføre den Grundsætning, at de samme Regler, som gjælde for det øvrige Land, ogsaa skulle gjælde for Bornholm, saa at de blev stillede under lige Vilkaar. Det vilde naturligvis være det Rigtigste at have saa stor Lighed som mulig, og for mig maa den gjerne blive saa stor som mulig, hvor man kan gennemføre den; men med Hensyn til Bornholm tror jeg alligevel ikke, at Ligheden i Vilkaar kan gennemføres fuldstændig i alle mulige Samfundsforhold. Vi ere naturligvis meget taknemmelige for, at vi have faaet f. Ex. Telegraf paa Bornholm; men ville vi vel nogeninde faae Jernbaner? Det tvivler jeg om, og jeg har heller ikke hørt Noget reise Krav i den Retning. Jeg tror heller ikke, at det vilde være noget berettiget Krav, thi vort Land er for lille dertil, og det vide Bornholmerne ogsaa meget godt; men ved Siden deraf have vi ogsaa en Følelse af, at man maasse paa andre Maader kunde tilstaa dem saadanne enkelte Lempelser, som kunde veie op imod, hvad de ellers under andre Forhold kunde søle sig besejrede til at kræve. Hertil kommer jo desuden, at naar man lader Kjøbenhavns Væbning bestaa, hvorfor kan man saa ikke lige saa godt lade Bornholms Væbning bestaa? Kjøbenhavn og Bornholm dele jo paa en vis Maade de skønneste historiske Minder. Jeg sigter herved navnlig til Aaret 1659, da Hovedstaden ved sit tapre Forsvar reddede ikke alene sig selv, men ganske sikkert hele det danske Rige fra at falde i Fjendevold. I Sammenligning hermed kan Bornholmernes Bidrag kun kaldes for en fattig Gutes Skjærv, thi de bevarede kun Bornholm, sig selv, for det danske Fædreland, men Mere kunde de jo efter Omstændighederne heller ikke gjøre. Jeg siger derfor: Bornholms Væbning leve! Lad os bibeholde Bornholms Væbning endnu en rum Tid, thi det tror jeg vil vise sig at være tjenligt for alle Sider. Jeg tror, at jeg tør udtale, at det ingenlunde er Bornholmernes Betragtning af denne Sag, at de skulle være stavnabundne til kun at forsvare deres egen lille Ø, og desvoren Forholdene egnede sig dertil. — hvoilket jo gjerne kunde lste —, saa at man med Tryghed kunde kommandere Bornholmerne bort fra deres Ø og herover for at kæmpe paa andre Steder, saa er jeg overbevist om, at det vilde de slet ikke have Noget imod. Derfor denne Betragtning skalde paa nogen Maade kunne stemme Ranken mildere for Bornholms Væbning, saa har jeg jo nu fremsført den, og jeg vil ønske, at det ikke maa være forgjæves; men i alt Fald tror jeg, det vil erkjendes, at en bornholmsk Rigsdagsmand ikke kan være uden et vist Forbehold og en vis Betænkelighed